

**SIMPOZIONUL INTERNAȚIONAL
„MINORITĂȚI ȘI IDENTITĂȚI NAȚIONALE
ÎN SPAȚIUL CENTRAL ȘI EST-EUROPEAN”**

PROGRAM

IAȘI

Miercuri, 2 noiembrie 2016

Începând cu orele 12⁰⁰. Sosirea și cazarea participanților

Joi, 3 noiembrie 2016

Deschiderea lucrărilor Simpozionului
Ora 10⁰⁰ c.t. Sala de conferințe,
Corpul R al Universității „Alexandru Ioan Cuza”
(str. Lăpușneanu 14, etaj 5)
Moderator: Areta Moșu

În deschidere:

Acad. Alexandru ZUB

Lansări editoriale:

- Ioan Răducea (coordonator), *Români – moldoveni – Europeni. Dileme și identități*, Iași, 2015, 226 p.
- „Revista română”, anul XXII, nr. 3 (85), toamnă 2016.
- „Sud-Vest”. Almanah istorico-cultural în limba română pentru cititorii din sudul Basarabiei, anul V, nr. 10(51), octombrie 2016.

(Prezintă: Mihai Toma)

COMUNICĂRI*

Sala de conferințe, Corpul R
Orele 11⁰⁰-14⁰⁰.

Moderator: Mircea-Cristian Ghenghea

Cătălin TURLIUC

(Institutul de Istorie „A.D. Xenopol”, Academia Română, Filiala Iași)

Identitatea națională și statul modern

Florin-Teodor OLARIU, Veronica OLARIU

(Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Academia Română, Filiala Iași)

Aspecte identitare la minoritățile etnice din Bucovina de sud: polonezii și huții

Ioana REPCIUC

(Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Academia Română, Filiala Iași)

De la est către centru. Cercetarea specificului etnic al românilor, moldovenilor și popoarelor slave apusene

Cristina UNGUREANU

(Universitatea din Pitești)

Minoritate și minorizare lingvistică. Elemente sociolingvistice ale comunității rome din România

Michaela MUDURE

(Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca)

Elisabeth Bibesco, o aristocrată minoritară în România

G. IUTIȘ

(Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași)

Românii din Serbia

* Comunicările se vor încadra în 8-10 minute.

Iuliu MORARIU

(Universitatea „Babeş-Bolyai” Cluj-Napoca)

***Vicariatul Ortodox Român al Timocului și rolul lui în
conservarea identității naționale***

Dezbateri, discuții

Orele 16⁰⁰-18⁰⁰. Cercul Militar Iași

Întâlnirile ASTREI: masa rotundă „Identitatea românilor din afara granițelor. Realități și perspective” (Moderatori: Areta Moșu, Victor Durnea).

Participă reprezentanți ai societății civile din România, Republica Moldova și Serbia.

BĂLȚI

Vineri, 4 noiembrie 2016

Orele 11⁰⁰-14⁰⁰ – Sala Polivalentă

Moderator: Areta Moșu, Vicepreședinte al Asociației ASTRA
Cuvânt de salut din partea conducerii Universității de Stat „Alec Russo”
Bălți și a Consulatului General al României la Bălți

Lansări editoriale:

- Ioan Răducea (coordonator), *Români – moldoveni – Europeni. Dileme și identități*, Iași, 2015, 226 p.
- „Revista română”, anul XXII, nr. 3 (85), toamnă 2016.
- „Sud-Vest”. Almanah istorico-cultural în limba română pentru cititorii din sudul Basarabiei, anul V, nr. 10(51), octombrie 2016.

(Prezintă: Mihai Toma, Areta Moșu)

COMUNICĂRI*

Moderator: Mihai Toma

Diana VRABIE

(Universitatea de Stat „Alec Russo”, Bălți, Republica Moldova)

Ipostaze ale rusului în proza contemporană din Basarabia

Cristina FLORESCU

(Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Academia Română,
Filiala Iași)

Identitate culturală filologică

* Comunicările se vor încadra în 8-10 minute.

Victor DURNEA

(Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Academia Română,
Filiala Iași)

**„Păcatul neispășit față de duhul sfânt”... (publicistica lui
Constantin Stere din ziarul „Lumina”)**

Liviu PAPUC, Olga IORDACHE

(Despărțământul ASTRA „Mihail Kogălniceanu” Iași)

Orașul Bălți de ieri și de azi

Vlad PÂSLARU

(Institutul de Filologie al Academiei de Științe a Moldovei, Chișinău,
Republica Moldova)

**Românii din Republica Moldova – națiune, minoritate
națională sau...?**

Stelian MÂDRUȚ

(Institutul de Istorie „G. Barițiu” Cluj-Napoca)

**Discursul istoric autohton despre românitatea aflată în
imediata apropiere a granițelor**

Dezbateri, discuții

Ora 15:30-16:00. Vizită la Centrul Socio-Cultural Multifuncțional din
satul Băhrinești, raionul Florești.

Ora 16:00. Vizită la Casa Memorială „Constantin Stere” din satul
Ciripcău, raionul Florești.

Ora 17:30. Vizită la Florești. Întâlnire cu reprezentanți ai Consiliului
Raional Florești și cu membri ai cercurilor ASTRA din raionul Florești
(Florești, Gura Căinarului, Temeleuți, Putinești, Roșietici).

Ora 18:30. Școala de Arte „Nicolae Sulac” Florești. Spectacol folcloric
și vizitarea expoziției de pictură a elevilor Școlii de Arte din Florești.

Sâmbătă, 5 noiembrie 2016

Orele 8⁰⁰-21⁰⁰ – vizite de documentare la mormintele familiei Hasdeu
din Cristinești, Cetatea Hotin, Camenița (Ucraina).

CERNĂUȚI

Duminică, 6 noiembrie 2016

**Orele 12⁰⁰-14⁰⁰ – sediul Societății pentru Cultura Românească
„Mihai Eminescu”**

Moderator: Areta Moșu, Vicepreședinte al Asociației ASTRA
Cuvânt de salut din partea Societății pentru Cultura Românească
„Mihai Eminescu” din Regiunea Cernăuți

Lansări editoriale:

- Ioan Răducea (coordonator), *Români – moldoveni – Europeni. Dileme și identități*, Iași, 2015, 226 p.
- „Revista română”, anul XXII, nr. 3 (85), toamnă 2016.
- „Sud-Vest”. Almanah istorico-cultural în limba română pentru cititorii din sudul Basarabiei, anul V, nr. 10(51), octombrie 2016.
- *Bucovina promovată de Nicolae Iorga – pe baza cărții Deceniul limpezirii 1906-1916. Bucovina sub lupa „Neamului românesc” a lui N. Iorga*. Ediție îngrijită, cuvânt lămuritor și indici de Liviu Papuc și Olga Iordache, Iași, 2015, 1080 p.

(Prezintă: Mihai Toma, Liviu Papuc)

COMUNICĂRI*

Moderator: Dan Jumară

Constantin UNGUREANU

(Institutul de Istorie, Academia de Științe a Moldovei, Chișinău,
Republica Moldova)

Populația regiunii Cernăuți în perioada 1940-2001

* Comunicările se vor încadra în 8-10 minute.

Iulian Cătălin DĂNILĂ

(Universitatea „Apollonia” Iași)

Personalități culturale cernăuțene și rolul lor în afirmarea identității naționale

Dinu BALAN

(Universitatea „Ștefan cel Mare” Suceava)

Identitate națională și religie la români în epoca regenerării naționale

Dan JUMARĂ

(Muzeul Național al Literaturii Române Iași)

Ipoztaze ale naționalismului în cazul societăților studențești din Bucovina habsburgică

Irina Zamfira DĂNILĂ

(Universitatea de Arte „G. Enescu” Iași)

Rolul muzicii în păstrarea identității naționale la Cernăuți în a doua jumătate a secolului al XIX-lea

Dezbateri, discuții

Ora 18:30. Vizită la biserica Sf. Spiridon din Herța.

Ora 19:30. Seară românească la Herța; întâlnire cu membri ai comunității românilor din Herța.

Luni, 7 noiembrie 2016

Orele 8³⁰-11⁰⁰ – vizite de documentare la mănăstirile Boian și Bănceni.

Simpozioanele ASTREI

Un succes deosebit l-a avut simpozionul internațional *Republica Moldova – în căutarea identității*, organizat în colaborare cu Institutul de Istorie „A.D. Xenopol”, care s-a desfășurat în perioada 8-11 octombrie 2001; la acest simpozion au participat istorici, sociologi, politologi și lingviști din România, Republica Moldova, Germania, Statele Unite ale Americii și Israel.

Simpozionul s-a încheiat cu o vizită la Chișinău, la Universitatea de Stat și la Uniunea Scriitorilor din Republica Moldova. Cu această ocazie, s-a organizat o masă rotundă referitor la evoluțiile culturale și politice din statul vecin. Deschiderea solemnă a fost făcută de prof. dr. Alexandru Zub (directorul Institutului de Istorie „A.D. Xenopol” Iași). Au susținut lucrări acad. Gh. Platon (Iași), prof. dr. Alexandru Moșanu (Chișinău), dr. Irina Livezeanu (Pittsburg), dr. Sabine Krause (Leipzig), prof. dr. Michael Bruchis (Tel-Aviv) etc.

În perioada 17-18 mai 2002, la Iași, Despărțământul ASTRA „Mihail Kogălniceanu”, în colaborare cu Institutul de Filologie Română „Al. Philippide”, a organizat Simpozionul Internațional intitulat *Identitatea limbii române în perspectiva globalizării*. Dezbaterile s-au concentrat asupra unor probleme actuale, precum caracteristicile limbii române scrise și vorbite în diferite țări, particularitățile literaturii de limbă română, mijloace de protejare a identității limbii și literaturii române, specificul folclorului românesc în comparație cu folclorul altor popoare, efectele globalizării asupra celor trei domenii. Au fost abordate particularitățile limbii și literaturii române din România, Republica Moldova, Bulgaria, Iugoslavia, Albania, Grecia, Ungaria, Ucraina, precum și din Germania, Franța, Statele Unite ale Americii, de asemenea și contribuția spirituală a minorităților din România. Amintim participanții din România: prof. univ. dr. Dan Mănuacă, prof. univ. dr. Stelian Dumistrăcel, prof. univ. dr. Mircea Anghelescu, prof. dr. Docent Constantin Ciopraga; din Basarabia ne-au onorat cu prezența prof. univ. dr. Anatol Ciobanu, acad. Silviu Berejan, acad. Mihai Cimpoi. De asemenea, am avut ca oaspeți de seamă pe prof. univ. dr. Jean Louis Courriol, prof. univ. dr. Alain Fagot și prof. dr. Florica Courriol din Franța, prof. univ. dr. Grigore Bostan – Cernăuți, Ucraina etc.

În anul 2003, Despărțământul „Mihail Kogălniceanu” Iași și Institutul de Filologie Română „Al. Philippide” au organizat un alt simpozion internațional intitulat *Limba și literatura română în spațiul etno-cultural daco românesc și în diasporă* (15-18 mai 2003).

Lucrările s-au desfășura la Iași cu participarea Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova și a Casei Limbii Române. Dezbaterile au urmărit să elucideze aspectele relațiilor dintre limba și literatura română existente pe teritoriul actual al României, pe de o parte, iar de cealaltă parte limba și literatura română din Ucraina, Grecia, Macedonia, Albania, Serbia, dar și din Franța, Statele Unite ale Americii, Germania, Austria, Italia. S-a avut în vedere particularitățile limbii române și ale literaturii scrise peste hotare.

De un deosebit succes s-a bucurat Simpozionul internațional *Spațiul lingvistic și literar românesc din perspectiva integrării europene* organizat în zilele de 1-2 octombrie 2004 de Despărțământul „Mihail Kogălniceanu” Iași și Institutul de Filologie Română „Al. Philippide” al Academiei Române.

Au participat specialiști de prestigiu internațional în studierea limbii, literaturii și etnografiei românești din Anglia (Prof. dr. Martin Maiden, de la Oxford, membru al Academiei Regale Britanice), Austria (Dr. Vasilea Mihali, de la Institutul de Studii Sud-Est Europene), Germania (Prof. dr. Rudolph Windisch, de la Univ. din Rostock; Prof. dr. Thomas Krefeld, de la Univ. din München), Italia (Prof. dr. Teresa Ferro și Conf. dr. Roberto Merlo, de la Univ. din Udine), Spania (Conf. dr. Fernando Sanchez Miret, de la Univ. din Madrid), Ucraina (Conf. dr. Sergy Luchkanyn, Dr. Natalia Tratanovska de la Univ. din Kiev și Dr. Polina Kiseolar, de la Institutul Pedagogic din Ismail, Prof. dr. Grigore Bostan de la Universitatea din Cernăuți), Republica Moldova (Acad. Silviu Berejan, Acad. Anatol Ciobanu, Acad. Nicolae Bilețchi, numeroși cercetători de la institutele academice de specialitate de la Chișinău și de la Universitatea din Bălți), precum și din România (Prof. dr. Tatiana Slama-Cazacu și Prof. dr. Nicolae Saramandu, de la Universitatea București; Prof. dr. Vasile Arvinte, Prof. dr. Stelian Dumistrăcel, Prof. dr. Adrian Turculeț, de la Universitatea „Al.I. Cuza” din Iași), numeroase alte cadre didactice de la universitățile din Iași, București, Cluj-Napoca, Constanța, Suceava, Galați, Bacău. Au fost susținute peste 60 de comunicări, urmate de discuții interesante.

În cadrul secțiunilor de lingvistică, au fost abordate probleme de lingvistică romanică, insistându-se, îndeosebi, asupra celor de românistică. Comunicările despre folosirea etnonimelor referitoare la „român”, atât pe teritoriul de azi al țării noastre, cât și pe teritoriile unor țări vecine („rumân”, „vlah”, „valah” ș.a.) au fost discutate într-o ședință specială.

La secțiunea *Literatura română dincolo de granițele țării* s-au prezentat lucrări referitoare la operele unor scriitori de limbă română din Serbia, Republica Moldova (în special Transnistria), Ucraina, Israel.

Probleme ale folclorului românesc din Ungaria, precum și din spațiile sud-dunărene (aromâne, macedoromâne) au fost prezentate la secțiunea de Etnografie.

În cadrul acestui simpozion au fost invitați și reprezentanți ai societăților culturale românești din Ungaria, Ucraina, Republica Moldova, Serbia care au dezbătut probleme ale românilor din aceste zone la secțiunea intitulată „Identitate culturală și integrare europeană”.

Despărțământul „Mihail Kogălniceanu” s-a implicat și în organizarea Simpozionului internațional *Aspecte ale vieții spirituale în Europa de Sud – Est din preistorie până în perioada medievală*, care s-a desfășurat în perioada 17-20 octombrie 2004, la Iași. Manifestarea a fost organizată în colaborare cu Institutul de Arheologie din Iași al Academiei Române, cu Facultatea de Istorie a Universității „Al.I. Cuza” din Iași, aflându-se sub egida Mitropoliei Moldovei și Bucovinei.

La simpozion au participat specialiști de la Chișinău (Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea Liberă Internațională din Moldova, Institutul de Arheologie), academicieni și profesori universitari din Kiev, Ucraina și din centrele universitare din România (Iași, București, Cluj, Constanța, Brăila, Tulcea, Buzău, Suceava).

Simpozionul Internațional „Contacte etnice și schimburi culturale la nordul și vestul Mării Negre de la colonizarea greacă până în zilele noastre” – Iași, 12-17 iunie 2005, ediția a VI-a.

Simpozionul Internațional *Limba și literatura română. Regional – național – european* s-a desfășurat la Iași și Chișinău, în perioada 23-27 noiembrie 2005.

Începând cu anul 2006, Despărțământul ASTRA din Iași s-a aplecat asupra chestiunilor legate de românii din afara granițelor țării. Astfel au fost organizate, anual, simpozioane internaționale apreciate în presa de specialitate:

- Simpozionul Internațional „Românii din afara granițelor țării. Evoluție istorică și situație prezentă în contextul integrării României în Uniunea Europeană” – Iași-Chișinău, 8-12 noiembrie 2006.

- Simpozionul Internațional „Românii din afara granițelor țării. Coordonate istorice și naționale în cadrul european” – Iași-Cahul-Chișinău, 1-4 noiembrie 2007.

- Simpozionul Internațional „Românii din afara granițelor țării. Iași-Chișinău: legături istorice – 90 de ani de la Unirea Basarabiei cu România” – Iași-Chișinău, 8-12 aprilie 2008. În cadrul acestei manifestări a fost dezvelită

la Ruginoasa, o placă comemorativă dedicată memoriei istoricului Gheorghe I. Brătianu (inițiator și coordonator: Iulian Pruteanu-Isăcescu).

- Simpozionul Internațional „Românii din afara granițelor țării. Europa de lângă noi. Identitate și multiculturalitate în Bucovina istorică. Familia Hurmuzachi – emblemă a istoriei naționale” – Iași, 20-22 noiembrie 2009.

- Simpozionul Internațional „Românii din afara granițelor țării. Istorie, cultură, spiritualitate” – Iași-Chișinău, 11-14 noiembrie 2010.

- Simpozionul Internațional „Românii din afara granițelor țării. România-Moldova-Ucraina. Împreună spre Europa” – Iași-Cahul-Ismail-Odesa, 9-14 noiembrie 2011.

- Simpozionul Internațional „Românii din afara granițelor țării. Iași-Cernăuți: legături istorice” – Iași-Cernăuți-Herța-Edineț, 7-11 noiembrie 2012.

- Simpozionul Internațional „Românii din afara granițelor țării. Perspective culturale europene”, Iași-Alba Iulia-Bor-Vidin, 15-20 octombrie 2013.

- Simpozionul Național „ASTRA și românii. Memorie istorică și realități contemporane”, Iași, 30 octombrie 2014.

- Simpozionul Internațional „Românii din afara granițelor țării. Republica Moldova – opțiuni și perspective: între Uniunea Europeană și Uniunea Euroasiatică”, Chișinău, 31 octombrie 2014.

- Simpozionul Internațional „Români – moldoveni – europeni. Dileme și identități”, Iași-Bălți-Chișinău, 4-8 noiembrie 2015.

Sub egida Despărțământului Astra „Mihail Kogălniceanu” Iași au fost editate, în urma *Simpozioanelor Astrei* mai multe volume științifice:

- Ioan Răducea (coordonator), *Români – moldoveni – Europeni. Dileme și identități*, Iași, 2015, 226 p.

- Mircea-Cristian Ghenghea, Iulian Pruteanu-Isăcescu (editori), *ASTRA și românii. Memorie istorică și realități contemporane*, Iași, 2015, 176 p.

- Liviu Papuc (coordonator), *Românii din afara granițelor țării. Perspective culturale europene*, Iași, 2014, 272 p.

- Iulian Pruteanu-Isăcescu (coordonator), *Românii din afara granițelor țării. Iași-Cernăuți: legături istorice*. Cuvânt înainte de Academician Alexandru Zub, Iași, 2012, 254 p.

- Iulian Pruteanu-Isăcescu (coordonator), *Românii din afara granițelor țării. România-Moldova-Ucraina – împreună spre Europa*. Cuvânt înainte de Academician Alexandru Zub, Iași, 2011, 344 p.

- Iulian Pruteanu-Isăcescu (coordonator), *Românii din afara granițelor țării. Istorie, cultură, spiritualitate*. Cu o scrisoare de peste Prut de Claudia Partole, Iași, 2010, 350 p.

- Mircea-Cristian Ghenghea (coordonator), *Românii din afara granițelor țării. Europa de lângă noi. Identitate și multiculturalitate în Bucovina istorică. Familia Hurmuzachi – emblemă a istoriei naționale*, Iași, 2009, 332 p.
- Iulian Pruteanu-Isăcescu (coordonator), *Românii din afara granițelor țării. Iași-Chișinău: legături istorice*. Prefață de Iulian Pruteanu-Isăcescu. Postfață de Vasile Bozga, Iași, 2008, 532 p.
- *Românii din afara granițelor țării. 90 de ani de la întregirea Regatului României*. Volum coordonat de Iulian Pruteanu-Isăcescu și Irina Ioniță. Prefață de Iulian Pruteanu-Isăcescu. Cu un Preambul de Academician Mihai Cimpoi, Iași, 2008, 142 p.
- *Românii din afara granițelor țării. Coordonate istorice și naționale în cadrul european*. Volum editat de Iulian Pruteanu-Isăcescu & Mircea-Cristian Ghenghea. Prefață de Iulian Pruteanu-Isăcescu. Postfață de Gheorghe Zbucnea, Iași, 2007, 398 p.
- *Românii din afara granițelor țării. Evoluție istorică și situație prezentă în contextul integrării României în Uniunea Europeană*. Simpozion Internațional, Iași-Chișinău, 8-12 noiembrie 2006. Volum coordonat de Mircea-Cristian Ghenghea, Iulian Pruteanu-Isăcescu, Iași, 2006, 298 p.
- *Limba și literatura română. Regional-Național-Universal*, Iași, 2006, 578 p.
- *Ethnic Contacts and Cultural Exchanges. North and West of the Black Sea from the Greek Colonization to the Ottoman Conquest*. Edited by Victor Cojocaru, Iași, 2005, 550 p.
- *Ethnic Contacts and Cultural Exchanges North and West of the Black Sea from Ottoman Conquest to the Present*. Edited by Flavius Solomon & Alexandru Zub in cooperation with Marius Chelcu, Iași, 2005, 314 p.
- *Aspects of Spiritual Life in South East Europe from Prehistory to the Middle Ages*. Edited by Victor Cojocaru & Victor Spinei, Iași, 2004, 400 p.
- *Spațiul lingvistic și literar românesc din perspectiva integrării europene*. Volum îngrijit de Dan Mănucă, Ofelia Ichim și Florin-Teodor Olariu, Iași, 2004, 484 p.
- *Limba și literatura română în spațiul etnocultural dacoromânesc și în diaspora*. Volum îngrijit de Ofelia Ichim și Florin-Teodor Olariu. Prefață de Dan Mănucă, Iași, 2003, 548 p.
- *Identitatea limbii și literaturii române în perspectiva globalizării*. Volum îngrijit de Ofelia Ichim și Florin-Teodor Olariu, Iași, 2002, 432 p.
- *Basarabia. Dilemele identității*. Volum editat de Flavius Solomon și Alexandru Zub, în colaborare cu Sorin D. Ivănescu și Bogdan Schipor, Iași, 2001, 324 p.

**SIMPOZIONUL INTERNAȚIONAL
„MINORITĂȚI ȘI IDENTITĂȚI NAȚIONALE
ÎN SPAȚIUL CĂENTRAL ȘI EST-EUROPEAN”**

este organizat de

**Despărtăământul ASTRA „Mihail Kogălniceanu” Iași în parteneriat cu
Universitatea de Stat „Alecu Russo” Băłți și Societatea pentru
Cultura Romănească „Mihai Eminescu” Cernăuți**

Parteneri instituționali și colaboratori:

**Consiliul Județean Iași
Primăria Municipiului Iași
Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași
Consiliul Raional Florești, Republica Moldova
Primăria Băhrinești, raionul Florești, Republica Moldova
Cercul ASTRA Băhrinești, Republica Moldova
Cercul ASTRA „Mihail Gheorghe Cibotaru” Florești, Republica Moldova
Cercul ASTRA Herța, Ucraina**

COMITETUL DE ORGANIZARE:

Areta Moșu (președinte)
Vicepreședinte al Asociațiunii ASTRA,
Președinte al Despărtăământului „Mihail Kogălniceanu” Iași

Iulian Pruteanu-Isăcescu (secretar)
Secretar al Despărtăământului „Mihail Kogălniceanu” Iași

**Membri: Lica Șelaru, Vasile Roman, Valerica Mihăilă, Mircea-Cristian
Ghenghea (Iași), Diana Vrabie (Băłți), Zinaida Mandalac (Florești), Vasile
Băcu (Cernăuți), pr. Nectarie Balan, Irina Achiri, Elena Apetri (Herța)**

MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE
DEPARTAMENTUL POLITICI PENTRU RELAȚIA
CU ROMÂNII DE PRETUTINDENI

Acest proiect este realizat cu sprijinul
Ministerului Afacerilor Externe –
Departamentul Politici pentru Relația
cu Româniile de Pretutindeni

www.astraculturaliasi.wordpress.com

NOTE

